

RESOLUCIÓ DE LA SINDICATURA DE GREUGES

QUEIXA RELATIVA A DRET AL MEDI AMBIENT (CONTAMINACIÓ ACÚSTICA)

ANTECEDENTS

Descripció dels fets objecte de la queixa

En data 12 de setembre de 2022, el ciutadà va presentar una queixa en aquesta Sindicatura en què exposava el següent:

- Els vehicles del servei d'emergència (bombers i ambulàncies) feien un ús excessiu de les sirenes dels vehicles.
- Ja es va queixar l'any 2014 amb el mateix assumpte, exposant que tant les ambulàncies com els camions del cos de bombers sovint utilitzaven els senyals acústics durant les nits, quan no hi ha trànsit.
- Els avisadors acústics superen amb escreix els límits sonors que estableix la normativa.

Actuacions fetes

Admesa a tràmit la queixa, la Sindicatura va iniciar la instrucció de l'expedient. Va estudiar els fets i la legislació aplicable, amb la finalitat de valorar si s'havien aplicat els **principis de bona administració** per a la salvaguarda dels drets fonamentals a la ciutat.

Després d'examinar el contingut de la queixa i la documentació aportada per la persona interessada, es va considerar convenient dirigir-se a l'**Àrea de Prevenció i Seguretat** per tal de conèixer les intervencions realitzades en relació amb la queixa presentada.

El dia 14 de setembre de 2022, es va sol·licitar a aquest organisme la informació necessària per a l'estudi de la queixa.

Resposta dels òrgans afectats

El dia 10 d'octubre de 2022, aquesta Sindicatura va rebre la informació sol·licitada. L'escrit exposa el següent:

- Es va tractar el tema amb els i les responsables operatius de tots els parcs de bombers i es van donar instruccions a tota la plantilla en relació amb l'ús dels avisadors acústics. Aquestes instruccions es van donar mitjançant l'orde de servei 6/15, publicada el 2 de febrer de 2015.
- Aquesta instrucció indicava que:
  - Cada cop es rep un nombre més gran de queixes i reclamacions en relació amb l'impacte acústic de l'activitat del servei d'emergència.
  - Moltes d'aquestes queixes venen donades per les molèsties causades per les sirenes dels vehicles d'emergència.
  - Es recomana a tot el personal del servei que es faci un ús adequat i proporcionat dels avisadors acústics.
  - Sempre que sigui possible, cal fer ús del selector de volum dia/nit de què disposen els comandaments de sirenes dels vehicles. El període nocturn és entre les 21.00 hores i les 8.00 hores.
  - Es recomana que no es comenci a utilitzar la sirena fins a la primera cruïlla.
- Posteriorment, mitjançant l'ordre del servei 37/19, publicada el 16 de setembre de 2019, es van donar instruccions complementàries a les ja publicades sobre l'ús dels senyals acústics i lluminosos. En concret:
  - **Servei d'urgència:** Per tal de tenir caràcter prioritari com a vehicles d'emergència, cal utilitzar el senyal acústic i lluminós de forma simultània. El senyal lluminós en format intermitent sense l'acompanyament del senyal acústic no dona caràcter prioritari al vehicle. Un cop al lloc del servei, cal desconnectar el senyal acústic. Hi ha diverses formes de senyalitzar la presència de bombers:
    - a) Via totalment tallada amb policia reguladora de trànsit present al lloc: sense llums o llum fixa (creuer).
    - b) Via parcialment tallada, sense presència de policia reguladora de trànsit: llum intermitent, *warnings* i barra discrecional posterior.
    - c) Via parcialment tallada, amb presència de policia reguladora de trànsit: a criteri del comandament del servei.Quant al retorn al parc, no es pot utilitzar cap tipus de senyalització. Ha d'estar desconnectada.
  - **Serveis no urgents:** com que no tenen prioritat de pas, no es pot utilitzar cap senyal durant el trajecte.
  - **Simulacres:** sense llum prioritària i sense senyal acústic, tret en aquells casos que es comuniqui des del Centre de Gestió d'Emergències (CGE).

- Així, per disminuir les molèsties que ocasionen les sirenes, es preveu mantenir la dinàmica de treball del projecte de sincronització semafòrica. També es preveu revisar el procediment actual d'ús dels avisadors acústics i s'especificarà l'ús de les sirenes en horari nocturn i en situacions que garanteixin la seguretat ciutadana. També es proposa insistir en la comunicació interna i sensibilitzar amb les molèsties que ocasiona el soroll dels senyals acústics.
- Les sortides urgents del servei de bombers poden arribar a estar formades de fins a cinc vehicles. Això fa que l'impacte sonor pugui ser més elevat. D'altra banda, la longitud d'aquest servei de sortida pot fer que els primers vehicles arribin amb semàfor en verd i els altres en vermell, cosa que ocasiona una molèstia transitòria.
- Es lamenten les molèsties que es puguin causar i s'informa que, amb la finalitat de reduir-les, un bon nombre de sortides es fan sense utilitzar-les. Tot i això, l'ús de sirenes per part dels vehicles d'emergència és una obligació, tant per normativa legal com per riscos laborals, amb l'objectiu de preservar la integritat física de la ciutadania i del mateix cos de bombers.
- Quan l'ús dels avisadors acústics és imprescindible, es recomana que aquest sigui adequat i proporcionat a la situació de risc.

CONSIDERACIONS

L'any 2014, el ciutadà ja va presentar una queixa sobre aquesta problemàtica a la Sindicatura de Greuges de Barcelona. Aquesta institució es va pronunciar de la manera següent:

Suggerir i recordar al Servei de Prevenció, Extinció d'Incendis i Salvament de l'Ajuntament de Barcelona l'obligació de complir amb els límits màxims de pressió acústica que preveu l'Ordenança de medi ambient urbà, fent ús adequat i proporcional dels avisadors acústics sense comprometre, en cap cas, l'eficàcia en la prestació del servei al qual s'acudeix, la seguretat del personal professional de salvament i extinció d'incendis i de la resta de les persones usuàries de la via pública.

En aquest sentit, la posició de la Sindicatura segueix en la mateixa línia que en la resolució de l'any 2014.

L'article 67.1 i .2 del Reglament general de circulació (RGC) estableix que:

1. Tenen prioritat de pas sobre els altres vehicles i les altres persones usuàries de la via els vehicles de serveis d'urgència, públics o privats, quan estiguin en servei d'aquest caràcter. Poden circular per sobre dels límits de velocitat i estan

exempts de complir altres normes o senyals en els casos i amb les condicions que es determinen en aquesta secció (article 25 del text articulat).

2. Els conductors i conductores dels vehicles destinats a aquests serveis han de fer un ús ponderat del seu règim especial únicament quan circulin en prestació d'un servei urgent i han de tenir cura de no vulnerar la prioritat de pas a les interseccions de vies o els senyals dels semàfors, sense adoptar abans precaucions extremades.

I l'article 68.2 del mateix cos legal diu:

Tenen el caràcter de prioritaris els vehicles dels serveis de policia, extinció d'incendis, protecció civil i salvament, i d'assistència sanitària, pública o privada, que circulin en servei urgent i els conductors i conductores dels quals adverteixin de la seva presència mitjançant la utilització simultània del senyal lluminós, al qual es refereix l'article 173, i de l'aparell emissor de senyals acústics especials, al qual es refereixen les normes reguladores dels vehicles.

Per excepció del que disposa el paràgraf anterior, els conductors i conductores dels vehicles prioritaris han d'utilitzar el senyal lluminós aïlladament quan l'omissió dels senyals acústics especials no comporti cap perill per als altres usuaris.

D'altra banda, també s'ha de fer referència a l'Ordenança del medi ambient de Barcelona (OMA). En concret, a l'article 44-9 i l'Annex II.10.

L'article 44-9.1 indica que aquest precepte té per finalitat regular la instal·lació i l'ús dels sistemes acústics per tractar de reduir al màxim les molèsties que puguin ocasionar, sense disminuir-ne l'eficàcia. L'apartat 3 d'aquest article diu que els avisadors acústics han d'estar en perfecte estat de funcionament i l'apartat 6 diu que els nivells màxims permesos s'exposen a l'Annex II.10.

En aquest sentit, aquest Annex diu que les sirenes d'ambulància han d'estar dotades amb un sistema de control d'ús i que els vehicles destinats als serveis d'urgències i emergències disposaran d'un dispositiu que regularà la intensitat sonora dels seus avisadors acústics.

L'Annex II.10 també assenyala que:

La utilització de les sirenes només està autoritzada quan el vehicle que les porta estigui realitzant un servei d'urgència; resta totalment prohibida la seva utilització durant els recorreguts de tornada a la base o en desplaçaments rutinaris.

Els conductors de vehicles d'urgència utilitzaran els dispositius acústics únicament en els casos més necessaris i quan la senyalització lluminosa no sigui suficient.

Quan un vehicle d'emergència es trobi aturat degut a problemes de trànsit, el conductor està obligat a parar la sirena i deixar els avisos lluminosos.

Si continuen aturats durant un període llarg de temps, podran posar en funcionament la sirena en períodes de no més de 10 segons, separats per un mínim de 2 minuts.

Per tant, en tractar-se de serveis d'emergències i d'urgències, aquesta Sindicatura entén que s'ha de prioritzar la intervenció ràpida i eficaç.

Ara bé, el **Pla per la reducció de la contaminació acústica de la ciutat de Barcelona 2010-2020** ja preveia, en relació amb la millora de la qualitat acústica de l'espai urbà, que s'hauria de minimitzar l'impacte acústic dels focus de soroll puntuals. En aquest sentit, s'hauria de fer una recerca d'alternatives tecnològiques per disminuir l'impacte acústic de les sirenes.

Aquest Pla també indicava que s'havia de buscar la col·laboració dels principals agents implicats en la generació de soroll i sensibilitzar-los.

El soroll és el segon factor ambiental que més impacta en la salut de la població, just per darrere de la contaminació de l'aire. En el cas de Barcelona, segons les estimacions fetes per l'Agència de Salut Pública de Barcelona (ASPB), més de 210.000 persones pateixen una molèstia intensa (afectació emocional, psicològica i social severa) i més de 60.000 persones pateixen un trastorn greu del son a causa de l'exposició continuada al soroll de trànsit.¹

El trànsit és la font de soroll que pràcticament impacta la totalitat de la superfície de la ciutat i la font més rellevant de dia i de nit. Més de la meitat de la població s'exposa a un soroll de trànsit igual o superior al que l'Organització Mundial de la Salut (OMS) considera perjudicial per a la salut tant durant tot el dia (53 dB) com a la nit (45 dB).

L'article XVIII.2 de la Carta europea de salvaguarda de drets humans a la ciutat preveu que les autoritats municipals han d'adoptar polítiques de prevenció de la contaminació, incloent-hi la contaminació acústica.

En aquesta línia, l'article XX.2 de la Carta diu que el municipi ha de controlar rigorosament l'emissió de sorolls de tot tipus.

---

¹ <https://ajuntament.barcelona.cat/premsa/wp-content/uploads/2022/05/220505NOTASOROLLVDEF.pdf>

Altrament, l'article 31 de la Carta de drets i deures de l'Ajuntament de Barcelona assenyala que totes les persones tenen dret a un medi ambient que permeti una bona qualitat de vida a la ciutat i, en particular, que l'hàbitat sigui lliure de residus i de contaminació atmosfèrica, acústica i lumínica.

En aquesta línia, l'article 102 de la Carta municipal de Barcelona indica que l'Ajuntament de Barcelona ha d'assegurar que hi hagi un nivell adequat de soroll segons les recomanacions internacionals.

Per tant, tot i que l'Àrea de Prevenció i Seguretat està portant a cap actuacions per disminuir les molèsties denunciades a la queixa, s'haurien d'augmentar els esforços per evitar aquesta problemàtica i les immissions sonores que puguin produir els vehicles d'emergència en aquelles situacions que no es considerin urgents o indispensables per a la seguretat i la salut de la ciutadania.

DECISIÓ

D'acord amb el que disposen l'article 143 de la Carta municipal de Barcelona i el reglament que regula la Sindicatura de Greuges de Barcelona, aquesta institució té com a missió valorar si s'ha produït un greuge. Considerats els fets i les normes aplicables, conclou que, en aquest cas, **l'actuació de l'Àrea de Prevenció i Seguretat ha estat adequada, tot i que té marge de millora, ja que hauria d'augmentar els esforços per evitar immissions sonores dels vehicles d'emergència i garantir el descans a la ciutadania.**

Per tot el que s'ha exposat, aquesta Sindicatura emet la decisió següent:

- **Recomanar a l'Àrea de Prevenció i Seguretat** que continuï amb les tasques dirigides a assegurar que els equips d'emergències facin un ús adequat i proporcionat dels dispositius acústics d'urgència.

Aquesta resolució es comunicarà a l'òrgan municipal competent, se'n donarà compte al Plenari del Consell Municipal en l'informe anual reglamentari i s'informarà la persona interessada del seu contingut.